

**Pohjois-Suomenalueellisen
romantiasiain neuvottelukunnan
TOIMINTASUUNNITELMA
TOIMIKAUDEKSI 2020**

9.3.2020

suunnittelija
Henry Lindgren

Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan tarkoitus

Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan asema ja toiminta perustuu valtioneuvoston asetukseen (1019/2003). Asetuksen 7 §:n mukaan alueellinen neuvottelukunta toimii romaniväestön osallistumismahdollisuuksien sekä elinolojen edistämiseksi kunkin aluehallintoviraston toimialueella.

Neuvottelukunta edistää romaniväestön yhteiskunnallisia osallistumismahdollisuuksia sekä taloudellisia, sosiaalisia ja sivistyksellisiä elinolosuhteita toimialueellaan. Aronkin työn toteutuminen tapahtuu yhteistyössä eri tahojen kanssa. Useissa ohjausryhmissä mukana oleminen varmistaa alueellisen ja myös valtakunnallisen näkyvyyden ja toiminnan suunnittelemisen ja toteutumisen.

Asetuksen mukaiset tehtävät

- Seurata romaniväestön yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien ja elinolojen kehitystä tasa-arvon edistämiseksi,
- tehdä aloitteita ja esityksiä romanien taloudellisten, sosiaalisten, koulutuksellisten ja sivistyksellisten elinolosuhteiden parantamiseksi,
- edistää romanikulttuuria ja kieltä,
- edistää syrjinnän poistamista,
- lisätä romanikulttuurin tuntemusta valtaväestön keskuudessa.

Neuvottelukunnan toiminta perustuu eri tahojen yhteistyölle, romaniväestön osallisuuden ja yhteiskunnallisen osallistumisen edistämiseksi.

POHJOIS-SUOMEN ALUEELLINEN ROMANIASIAIN NEUVOTTELUKUNTA

Neuvottelukunnan kokoonpano toimikaudella 1.1.2020 – 31.12.2022

Puheenjohtaja

Jyri Ulvinen, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, opetustoimen ylitarkastaja, Oulu

Sihteeri

Henry Lindgren, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Oulu

Jäsenet:

1. Hanna Määttä, asiantuntija, Pohjois-Suomen ELY-keskus, Oulu
2. Sari Lahdenperä, koordinaattori, monikulttuurinen nuorisotyö, Oulun kaupunki
3. Senja Valentin, palveluohjaaja, Naisten Kulma- hanke, Oulu
4. Katja Huusko-Ahlgren, Oulu
5. Kalevi Långström, Ylivieska
6. Pia Sipilä, sosiaalityöntekijä, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio, Ylivieska
7. Mika Åkerlund, vahtimestari, Peruspalvelukuntayhtymä Kallio, Ylivieska
8. Jenni Kettunen, perusopetuksen maahanmuuttajatyön koordinaattori, Kajaanin kaupunki, Kajaani
9. Ramona Grönstrand, Kajaanin paikallisromanityöryhmä, Kajaani
10. Rickhard Långström, Kajaanin paikallisromanityöryhmä, Kajaani
11. Leif Flink, Sodankylä
12. Antti Aholainen, Syväsenvaaran Koulun rehtori. Rovaniemi

Kunniajäsen

Pertti Toukoma, Emeritusprofessori, Oulun yliopisto, Oulu

Toimintasuunnitelma vuodelle 2020

Pohjois-Suomen alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan (ARONK) toimintasuunnitelmalla selkiytetään neuvottelukunnan toimintalinjauksia sekä käytännössä toteutettavia toimenpiteitä. Toimenpiteet eivät ole ehdottomia tai määräsluonteisia, vaan suuntaa-antavia ja ohjaavia. Neuvottelukunta pyrkii myös seuraamaan romaniväestön yhteiskunnallisten osallistumismahdollisuuksien ja elinolojen kehitystä.

Vuoden 2020 keskeisimpinä toimina on jatkaa edellisten vuosien hyvää työtä. Alue-tason työssä pyritään ottamaan huomioon, että osallisuus on, ja jää, aina paikka-kunnan viranomaisille ja romaneille. Alueellisessa romanityössä on tärkeää huomioida aluelähtöisyys ja yhteistyö paikallisten romaniaktiivien kanssa.

Kansallista toimenpideohjelmaa täydentävät paikalliset ja maakunnalliset romaniasiain toimenpideohjelmat (nk. MAARO-ohjelmat). MAARO-ohjelman jalkauttaminen kuntiin/kaupunkeihin sekä maakuntiin on vuoden 2020 keskeisiä toimia alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan tehtävissä. Romaniväestön osallistaminen ja osallisuuden edistäminen on edelleen tärkeää ja huomioitavaa.

Edellisvuosina ARONK on ollut laajasti mukana erilaisissa valtakunnallisissa tapahtumissa, mm. rasisminvastaisella viikolla ja 8. huhtikuuta vietettävänä romanien kansallispäivänä. Tulevan vuoden aikana ARONK on edelleen mukana suunnittelemassa kyseisiä tapahtumia eri toimijoiden yhteistyökumppania. Tulevan vuoden aikana myös ARONK:n romanikulttuurinäyttely kiertää pitkin Suomea ja suunnittelija pyrkii mahdollisuuksien mukaan luennoimaan romanikulttuurista.

Osana romanipoliittisen ohjelman, ROMPO II:n, toimeenpanoa oikeusministeriö ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto järjestävät yhdessä valtakunnallisen ja alueellisten romaniasiain neuvottelukuntien kanssa alueellisia yhdenvertaisuuskoulutuksia. Suunnittelija on mukana suunnittelemassa kyseistä aluetilaisuutta. Alustavasti on jo sovittu, että tapahtuma järjestetään Kainuun alueella.

Pohjois-Suomen alueellisen romaniasian neuvottelukunnan painopiste- alueet ja toimintalinjaukset 2020

- MAARO-ohjelman jalkauttaminen
- Tuetaan romanien yhdenvertaisuutta asumisessa ja turvattomuuden vähentämisessä
- Alueellisen ja paikallisen romanityön kehittäminen, yhteistyöpäivät
- Kohdennetaan romanikulttuuritietoa perusopetukseen
- Vahvistetaan asiakastyössä yksilöllistä ja kokonaisvaltaista palvelutarvearviointia TE-palveluissa
- Alueellinen yhdenvertaisuuskoulutus
- ELY-keskusten kanssa tiivistää yhteistyötä

Painopistealueet avattuna:

1. MAARO-ohjelman jalkauttaminen

Vuoden 2019 aikana Romanipoliittisesta ohjelmasta kerättiin tiivis paketti, johon kerättiin ne toimenpiteet, joka koskevat kuntia, kaupunkeja sekä maakuntia. MAARO-opas on romanipoliittisen ohjelman alueellinen toimeenpano-ohjelma. MAARO-opas on tarkoitettu alueellisille ja maakunnallisille toimijoille vuosien 2018–2022 romanipoliittisen ohjelman (ROMPO 2) paikallisen toteuttamisen tueksi. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriön ohjeistuksen myötä alueelliset romaniasiain neuvottelukunnat ovat koollekutsujana ja yhteistyössä auttamassa kuntia, kaupunkeja ja maakuntia kokoamaan omat MAARO-ohjelmansa.

Tavoitteet:

Laaditaan MAARO-ohjelman mukaiset tavoitteet Oulussa, Kajaanissa, Rovaniemellä sekä Kalajokilaakson alueella vuoden 2020 aikana

Rakennetaan yhteistyöverkosto MAARO-ohjelmien laatimista varten. ARONK paikantaa alueen yhteistyötahot.

Kuullaan alueiden romaniväestöä ja viranomaisväestöä sekä luodaan hyvä perusta romaniväestön ja kaupunkien viranomaisten välille yhteistyön rakentamiseksi.

Kuulemisten pohjalta laaditaan tilannekuva ja päätetään konkreettisista toimenpiteistä alueille yhdessä paikallisten viranomaisten sekä romaniväestön kanssa.

Toimenpiteet:

Suunnittelija on yhteydessä Oulun, Rovaniemen, Kajaanin sekä Kalajokilaakson alueen kaupunkien yhteyshenkilöihin ja romaneihin, ja sopii kaupunkien edustajien kanssa tapaamisia yhteistyöverkostojen rakentamiseksi.

Suunnittelija kerää alueellista taustatietoa romaniväestön asemasta yhdessä paikallisten viranomaisten kanssa (romaniväestön kuuleminen).

Taustatiedon ja kuulemisten perusteella muotoillaan tilannekuva, ja sen pohjalta konkreettiset toimenpiteet alueille. Tilaisuuksien järjestämisessä hyödynnetään paikallisromanityöryhmiä. Kaupungit ja alueen romaniväestö laativat yhdessä oman MAARO-ohjelmansa. Suunnittelija on prosessissa mukana ohjaajana, vetäjänä ja tiedottajana.

Aikataulu:

Yhteydenotot kaupunkeihin ja kuntiin 2-3/2020 mennessä.

Viranomaistapaamiset 5/2020 mennessä.

Paikalliset omat MAARO-ohjelmat valmiina 9/2020 mennessä.

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK, (PSAVI suunnittelija), Oulun kaupunki (paikallisromanityöryhmä), Kajaa-
nin kaupunki (paikallisromanityöryhmä), Rovaniemen kaupunki, Ylivieskan kau-
punki.

Seuranta/huomioitavaa:

Alueellinen romanasiaian neuvottelukunta seuraa suunnitelmien ja toimenpiteiden
toimeenpanoa ja toteutumista. Suunnittelija esittelee kevään ja syksyn aikana
ARONK:in kokouksissa toimenpiteiden toteutukset.

2. Tuetaan romanien yhdenvertaisuutta asumisessa ja turvattomuuden vähentämisessä (Romanipoliittisen ohjelman 4.3.2 toimenpide)

Romaniasiaain neuvottelukunnat, yhdenvertaisuusvaltuutettu ja romanijärjestöt kohtaavat omassa työssään romanien asumisongelmien laajuuden lähes päivittäin. Suuri osa romaniasiaain neuvottelukunnalle tulevista romanien yhteydenotoista ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon tehdyistä syrjintäilmoituksista koskee juuri asumista. Ongelmia ilmenee yhä asunnon haussa, asukasvalinnoissa ja sitä koskevassa tiedon saannissa, asuntojen vaihdoissa, asumiseen liittyvien ongelmien ratkaisemisessa sekä romanien tapakulttuurin huomioon ottamisessa asuntojärjestelyissä.

Pohjois-Suomen ARONK:n alueella on paikkakuntia, joiden romaniväestö on toistuvasti yhteydessä suunnittelijaan/viranomaisiin asumisasioihin liittyen. Suunnittelija on usein ollut yhteydessä eri asunnon tarjoajiin ja toiminut romanien ja viranomaisten välillä siltanrakentajana sekä kulttuuritulkkina. Asuntojen tarjoajat tarvitsevat tietoa ja opastusta romanikulttuurista ja romanien asumiseen liittyvistä seikoista.

Tavoite:

Tavoitteena on vuoden 2020 aikana tavata asuntovälitysten edustajia. Tarkoituksena on pitää romanikulttuuriluentoja eri asuntovälityksille. Koulutuksen ja luennon yhteydessä keskustellaan romaniväestön asumiseen liittyvästä kulttuurista ja toimintatavoista sekä jaetaan hyviä käytänteitä. Koulutuksen ja keskustelujen kautta pyritään vaikuttamaan myönteisiin asenteisiin ja yhteistyön rakentamiseen asuntoasioissa.

Akuuteissa tilanteissa, joita on edellisvuonna ollut, toimitaan edelleen hyväksi todettujen periaatteiden mukaan. Tarvittaessa asiakkaat ohjataan ottamaan yhteyttä eri viranomaisiin ja mahdollisuuksien mukaan toimitaan sovittelijan ja yhteistyön edistäjän roolissa. Suunnittelija on vuoden 2019 aikana liittynyt mukaan Oulun alueen erityisasumisen verkostoon. Tavoitteena on tavoittaa Oulun alueen asuntovälitykset verkoston kautta.

Toimenpiteet:

Suunnittelija on yhteydessä eri paikkakuntien asuntovälityksiin ja tarjoaa heille maksutonta kulttuuriluentoja/koulutusta. Keskeisimmät alueet ovat Kalajokilaakso, Suur-Oulun alue ja Meri-Lappi. Suunnittelija kerää vuoden 2020 aikana asumiseen liittyviä hyviä kokemuksia ja käytänteitä vuokranantajilta ja vuokralaisilta. Kokeilun hyvien kokemusten ja käytänteiden esiin nostamista asunnon tarjoajille sähköisen uutiskirjeen muodossa. Suunnittelija kokoaa hyvät käytänteet sekä ohjeita mahdollisille asiakkaille asunnon hakemiseen liittyen.

Aikataulu:

Tammi-helmikuun 2020 aikana suunnittelija on yhteydessä sähköpostitse Oulun alueen erityisasumisen verkostoon. Vuoden 2020 aikana pyritään pitämään luentoja/koulutuksia mm. Oulussa, Kalajoella, Ylivieskassa, Kemissä ja Torniossa. Marras- joulukuun aikana lähetetään kaikille mukana olleille asuntovälityksille sähköpostitse uutiskirje, johon on koottu hyviä käytänteitä ja kokemuksia asumiseen liittyen. Lisäksi kootaan asunnon hakemiseen ohjeita asunnonhakijoiden käyttöön.

- 16.4. Oulun erityisasumisen verkoston kautta pidetään koulutus Oulun alueen asuntovälityksille yhteistyössä Aran ja ympäristöministeriön kanssa.

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK, (PSAVI suunnittelija), ympäristöministeriö, ARA, mahdollisuuksien mukaan myös paikallisia romaneita osallistetaan koulutuksiin.

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija esittelee romaniasiain neuvottelukunnalle arvion tilaisuuksien toteutumisesta sekä tiedottaa tulevista tilaisuuksista.

3. Yhteistyöpäivät sekä alueellisen ja paikallisen romanityön kehittäminen

Aikaisempina vuosina on ARONK on toiminut koollekutsujana yhteistyöpäiville, jossa paikallistyöryhmien puheenjohtajat sekä alueen harvat romaniaktiivit ovat kutsuttuna saman pöydän äärelle. Päivän aikana vaihdetaan kuulumisia ja hyviä käytänteitä sekä kuullaan uusimmat hanke-esittelyt alueeltamme.

Romanityön kehittäminen tapahtuu kohtaamalla Pohjois-Suomen aluehallintoviraston alueella asuvia romaneja ja kuntien edustajia.

Tavoite:

Yhteistyöpäivän tarkoituksena on verkostoitua ja vaihtaa hyviä käytänteitä sekä luoda yhteistyötä. Oulussa ja Kajaanissa on paikallistyöryhmät, mutta tarvetta olisi perustaa niitä muuallekin Pohjois-Pohjanmaan, Kainuun ja Lapin kuntiin. Toiminnassa olevien paikallistyöryhmien hyvien kokemusten kautta tavoitteena on saada muitakin kaupunkeja ja innostumaan paikallisromanityöryhmätyöskentelystä. Yhteistyöpäiville on myös tarkoitus saada osallistujille informaatiota romanityön tavoitteista sekä romanityöryhmien toimintaan tarvittavaa koulutusta. Lisäksi tavoitteena on opastus romanityön toiminnan aloittamiseen ja järjestämiseen sekä paikallisten romanityöryhmien perustamiseen.

Tavoitteena on myös aloittaa yhteinen hankesuunnittelu kolmen maakunnan välillä yhteistyössä paikallistyöryhmien kanssa.

Toimenpiteet:

Suunnittelija on yhteydessä Oulun ja Kajaanin paikallisromanityöryhmiin ja Rovaniemen kaupunkiin sekä alueellisiin romaniaktiiveihin, ja kutsuu heidät yhteistyöpäiville Ouluun.

Suunnittelija selvittää mahdollisuuksia ARONK:n alueen kuntien ja kaupunkien tarpeita ja mahdollisuuksia romanityöryhmien perustamiseen.

Aikataulu:

Yhteistyöpäivät toteutetaan 2020 huhti-toukokuun aikana.

Romanityöryhmien perustamisen tarvekartoitusta vuoden 2020 aikana.

- 14.5. Kajaanissa romanityön kehittämis- ja verkostopäivä
- 2020 syksyelle on suunnitteilla Pohjois-Suomen alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan järjestämänä kehittämis- ja verkostopäivät. Päivämäärää ei ole vielä varmistettu. Suunnittelussa otetaan huomioon tarvelähtöisyys.

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK, (PSAVI suunnittelija).

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija esittelee tilaisuuden toteutumisen Alueellisen romaniasiain neuvottelukunnan toisessa kokouksessa toukokuussa.

4. Kohdennetaan romanikulttuuritietoa perusopetukseen mm. opettajille ja opinto-ohjaajille. Vanhempainilta romanioppilaiden huoltajille.

Alueellinen romaniasiain neuvottelukunta ja Opetushallitus yhteistyössä paikallisromanityöryhmien sekä kaupunkien opetustoimien kanssa järjestävät Ouluun perusopetuksen henkilöstölle koulutuksen Romanioppilas koulutiellä.

Oulussa järjestetään vanhempainilta romanilasten vanhemmille ja huoltajille. Tilaisuudessa ovat mukana paikalliset opetustoimet, paikallisromanityöryhmät, Opetushallitus sekä ARONK. Tilaisuudessa kuullaan romanioppilaiden vanhempia sekä romanitaustaisia opiskelijoita ja muita luennoitsijoita.

Tavoite:

Tavoitteena on lisätä koulujen ja oppilaitosten opetushenkilöstön tietoa romanikulttuurista sekä antaa ohjausta romanioppilaiden opinpolun tukemiseen. Tarkoituksena on myös kuulla opetushenkilöstöä ja jakaa hyviä käytänteitä.

Romanivanhempien vanhempainillan tarkoitus on vaikuttaa myönteisesti vanhempien ja huoltajien asenteisiin koulutusta ja opiskelua kohtaan. Lisäksi tarkoituksena on antaa huoltajille työkaluja lasten koulupolun tukemiseen, nuorten jatko-opintojen suunnitteluun sekä opiskelun tukemiseen ja kannustamiseen.

Toimenpiteet:

ARONK (PSAVI suunnittelija) suunnittelee, tiedottaa, kustantaa yhdessä Opetushallituksen kanssa Oulussa järjestettävät tilaisuudet.

Suunnittelija on yhteydessä Opetushallitukseen ja Oulun paikallistyöryhmään.

Tapahtumat suunnitellaan yhteistyössä OPH:n ja paikallistyöryhmän kanssa.

ARONK vastaa tiedotuksesta.

Lisäksi tarkastellaan mahdollisuuksia vastaavien koulutusten järjestämiseen muissa vastuualueen kunnissa tai kaupungeissa.

Aikataulu:

- 18-19.8.2020 Oulussa.

Vastuutahot/-henkilö:

ARONK (PSAVI suunnittelija), OPH, paikallisromanityöryhmä

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija esittelee romaniasiaain neuvottelukunnan toisessa kokouksessa tilaisuuksien suunnitelmat, ja kolmannessa ja neljännessä kokouksessa tilaisuuksien toteutumisen.

5. Vahvistetaan asiakastyössä yksilöllistä ja kokonaisvaltaista palvelutarvearviointia TE-palveluissa.

Pohjois-Suomen alueella romaniväestön koulutus- ja työllisyystaso on alhaisempi kuin muualla Suomessa. Tämän vuoksi on syytä lisätä tietoa ja informaatiota romaniasiakkaiden kokonaisvaltaisesta ohjauksesta.

Tavoite:

Tavoitteena on järjestää koulutusta Oulun TE-toimiston henkilöstölle romaniasiakkaiden kokonaisvaltaisen ohjauksen valmiuksien ja tietoisuuden lisäämiseksi.

Toimenpiteet:

ARONK järjestää yhteistyössä TE-toimiston edustajien kanssa koulutuksen TE-toimiston henkilöstölle. Koulutuksessa lisätään tietoutta romaniasiakkaista sekä annetaan valmiuksia kohdata asiakas tarvittaessa mm. kokonaisvaltaisemman ohjauksen avulla.

Suunnittelija suunnittelee koulutuksen sisältöineen TE-toimiston kanssa yhteistyössä, ja tiedottaa siitä TE-toimiston kanssa sovitun mukaisesti.

Aikataulu:

Syys-marraskuu 2020

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK (PSAVI suunnittelija)

Seuranta/huomioitavaa:

Suunnittelija esittelee neuvottelukunnalle ARONK:n toisessa kokouksessa tilaisuuden suunnittelun, ja loppuvuodesta tilaisuuden toteutumisen.

6. Alueellinen yhdenvertaisuuskoulutus

Osana romanipoliittisen ohjelman ROMPO II:n toimeenpanoa oikeusministeriö ja yhdenvertaisuusvaltuutetun toimisto yhdessä valtakunnallisen ja alueellisten romaniasian neuvottelukuntien kanssa järjestävät alueellisia yhdenvertaisuuskoulutuksia. Pohjois-Suomen alueen aluetilaisuus järjestetään Kajaanissa.

Koulutuskokonaisuus käsittää 2-3 tilaisuutta, joiden sisältö määräytyy alueen tarpeiden mukaan:

- 1) paikallisille ja alueellisille viranomaisille sekä romanitoimijoille suunnattu yhteinen koulutus, jonka teemoja ovat romanien kohtaama arkisyrjintä sekä syrjintään puuttuminen ja yhdenvertaisuuden edistäminen viranomaisvelvollisuutena;
- 2) paikallisille ja alueellisille romanijärjestöille sekä romanitoimijoille koulutusta syrjinnän tunnistamisesta ja syrjinnän vastaisesta neuvonnasta;
- 3) romaninuorille suunnatut keskustelutilaisuudet yhdenvertaisuudesta, syrjintään liittyvistä oikeussuojakeinoista, osallisuudesta ja vaikuttamisesta.

Tavoite:

Tavoitteena on lisätä romaniväestölle ja viranomaisille tietoutta yhdenvertaisuudesta sekä syrjintään puuttumisesta ja yhdenvertaisuuden edistämisestä.

Toimenpiteet:

Koulutuksen järjestäminen yhteistyötahojen kanssa

Aikataulu:

Oikeusministeriön ROMPO II:n yhdenvertaisuuskoulutus on 9.6.2020 Kajaanissa. Kevään aikana oikeusministeriö järjestää ympäri Suomea samansisältöisiä koulutuksia, joihin suunnittelijat osallistuvat mahdollisuuksien mukaan.

Vastuutaho/-henkilö:

ARONK (PSAVI suunnittelija)

Seuranta/huomioitavaa:

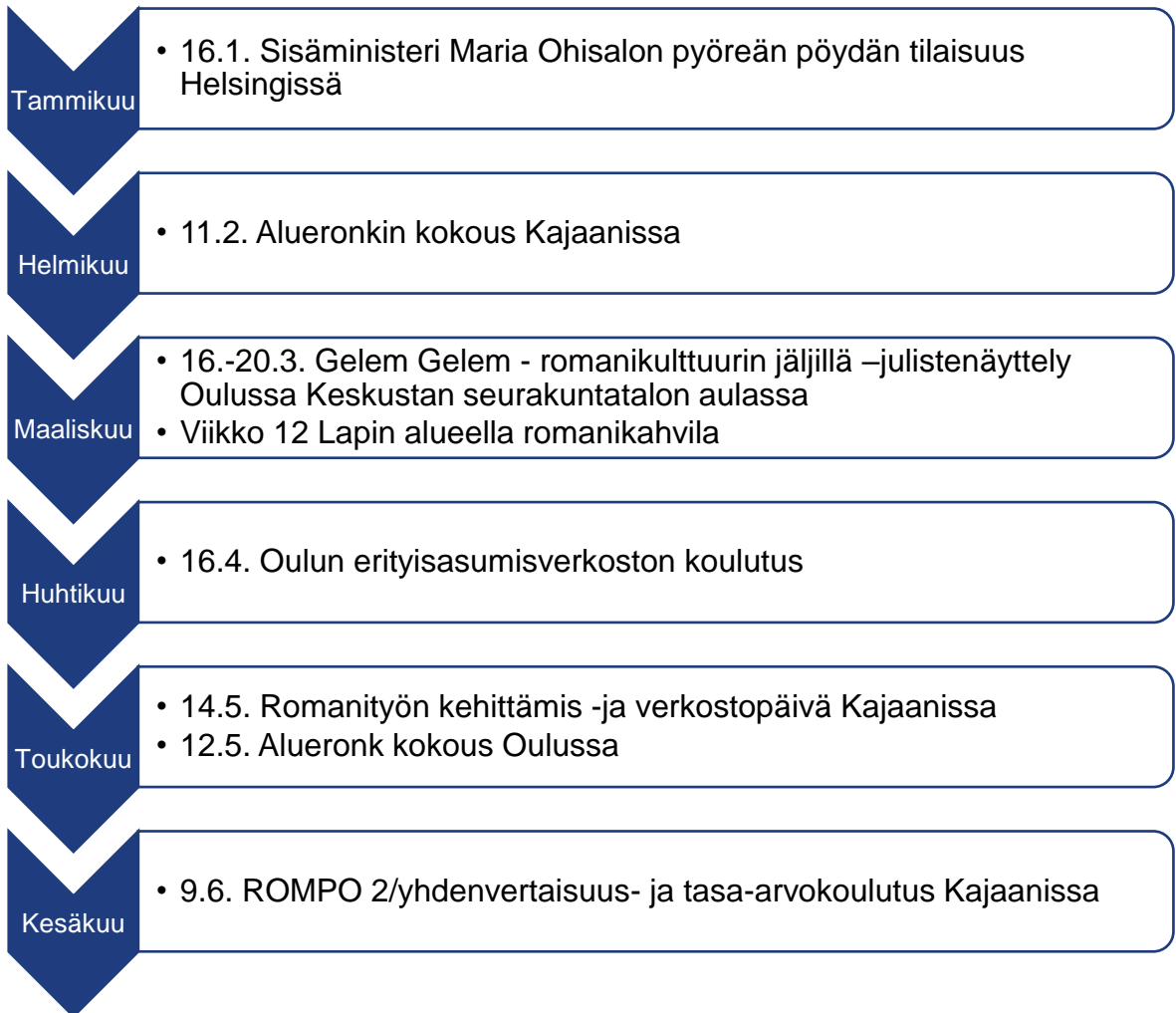
Suunnittelija esittelee neuvottelukunnalle ARONK:n kokouksissa tilaisuuden toteutuman.

Edustustehtävät toimintavuotena 2020

Pohjois-Suomen alueellinen romaniasiain neuvottelukunta nimeää edustajia saamiensa nimeämispyyntöjen perusteella kansallisiin ja kansainvälisiin romanitoimielimiin. Tällä hetkellä neuvottelukunnalla on jäsenyydet seuraavissa toimielimissä;

- Valtakunnallinen romaniasiain neuvottelukunta, sosiaali- ja terveysministeriö (STM)
- Opetushallitus (OPH)/ Romaniväestön koulutustiimi
- STM/ Romanipoliittisen ohjelman ohjaus- ja seurantaryhmä
- Kajaanin paikallisromanityöryhmä
- Oulun paikallisromanityöryhmä
- Sihko Dives- hankkeen ohjausryhmä
- Elämää varten- hankkeen ohjausryhmä
- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen neuvottelukunta
- Oulun kaupungin erityisasumisverkosto.

Vuosikello 2020, kevät

Vuosikello 2020, syksy

